Hemm xi ħaġa oħra li tqawwilna qalbna: u din il-ħaġa hi li l-bruda tal-kotra daqsxejn daqsxejn qegħda tonqos, u l-hawn u l-hinn tħoss l-ajru jiftel, u xi roqgħa xemx tinżel minn bejn is-sħab imqatta'. Iżjed minn wieħed li ma kienx jemmen fil-malti u ma kien fittex qatt li jagħraf x'isarraf u x'jiswa, imħajjar minn wieħed mill-imseħbin fil-*Għaqda*, ħa f'idejh ir-Rivista tagħna, fliha, fehemha, u l-lum ma jarax is-siegħa li jasallu l-aħħar ktieb ta' "Il-Malti" biex "jitgħaxxaq b'dik il-proża, xi drabi meqjusa u mimlija, xi drabi ħafifa u ġerrejja, li timla' kull għadd tar-Rivista, u jduq il-għasel tal-poeżija li żżejnu, li torqmu, li ssebbħu."

Imbagħad aħna nafu illi l-ġebla li fiha jgħidu li jitfixklu ħafna mill-qarrejja tal-malti hu *l-alfabett* tagħna; iżda nħossu wkoll illi dan l-alfabett, mibni fuq sisien tajba, imqiegħed mill-aħjar nies tas-sengħa mhux biss maltin iżda barranin ukoll, hu l-aħjar, l-isbaħ u l-eħfef li qatt tfassal għal-lsien tagħna: għaldaqshekk nobsru illi maż-żmien, meta tikber l-imħabba safja lejn il-lsien malti, għad jirtabu xi fehmiet, jitbiddlu xi xejriet ħżiena u jirbaħ il-għaqal u s-sewwa.

INDIEMA

Bint il-Ħajr u bint is-sogħba,
xirfet demgħa minn għajnejh;
għalkemm taħraq daqs il-ġamar,
niżlet ħelwa fuq ħaddejh:

għaliex magħha minn fuq qalbu
ħass imur bħal toqol kbir,
ħsiebu ċċara f'bewst is-sliema,
safa' ħieles minn irsir.

17—10—30

Dun Karm.

IL-KALENDARJU

GĦAT-TAQSIM TAŻ-ŻMIEN

Meta l-bniedem beda jinġabar fuq artijiet tajba fejn jista' jrabbi l-bhejjem, jiżra', iħawwel u jaħżen biex ikollu x'jiekol mita l-uċuħ ma jatux aktar, ħaseb biex jara kif jagħraf sewwa mita jitbiddlu l-iżmna li jimxu wieħed wara l-ieħor, sħana, u bard, xita, u nixfa, żahar u xewk, aħdar u xagħtri. Il-Qamar kien l-ewwel li tâ xi ħjel tat-taqsim taż-żmien. Din il-kewkba sabiħa kienet tidher u tgħib bin-newba. Kull sebgħat ijem titbiddel. Mita l-qamar ikun mimli sewwa, f'sebgħat ijjem jonqos u jsir felli u f'sebgħat ijem oħra jisfa' fix-xejn. Jarġa' wara ġimgħa jidher bħal xiefer ta' minġel, isir felli sħiħ u wara ġimgħa oħra jimla donnu dulliegħa biex jarġa' jonqos u jintefa.

Fi tmienja u għoxrin jum il-qamar jagħmel bidla sħiħa. Għall-ewwel, naħseb, li kull tibdila sħiħa tal-qamar kienet tissejjaħ sena; biż-żmien, kien hemm min qassam is-sena f'ħamsa minn dawn ix-xhur u oħrajn qassmuha f'sitta.

Naqraw li xi Patrjarki għaxu mijiet ta' snin; trid tara is-sena tagħhom kemm kienet twila. Matusaleħ, naqraw li għax 969 sena, jekk dan kien igħodd is-snin, bi 28 jum, jiġi li għax 79 sena; Abram għax 175 sena, bis-sena ta' 5 xhur jiġi li għax 72 sena. Ġakobb għax 147, li jġibu 73 sena jekk is-sena kienet magħduda ta' sitt xhur.

Ħafna mill-Patrjarki kienu ragħajja li biex iżidu fil-merħlat tagħhom kienu sabu jgħammru l-bhejjem kull sitt xhur biex ma jintilefx żmien xejn wara li jferrgħu. B'hekk li mrieħel kienu dejjem jiżdiedu mill-aktar fis li jistgħu. It-taqsim tal-iżmna kien aktarx imfassal fuq il-qamar.

Minn għand il-Masrin Mosê tgħallem jimxi fuq it-taqsim tal-iżmna meħud minn fuq il-mixi tax-xemx.

Il-Masr (Eġittu) kien minn dejjem art li kull sena tfur bil-għallejjel. Art watja, in-naħa ta' fuq fejn tiġi tmiss mal-baħar ġewwieni (Mediterran), imsoqqija minn xmara, (Nil) mill-akbar li ġġor ilma u naqal, għal mijiet ta' mili u qabel ma tferraħ fil-baħar tinfirex, titqassam, tinteraħ bħal imrewħa u tixxerred fuq l-art li f'ħin wieħed tissaqqa u tiddemmel u kull ma jinżara fiha jinbet u jikber taħt il-qilla ta' xemx l-aktar safja li katt ma titgħatta u la bi sħab